

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZÍNHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
 Fel évre 6 „
 Negyed évre 3 „
 Vidéki előfizetők bélyegköltése egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/e földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezeihez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiárú gyári raktára.

TELEFON 644.

Elismert legszebb uridivat ujdonságok
ITA- ÉS BORSALINO KALAPOK

FRANK TESTVÉREKNÉL
 DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

Telefonszám 749.

:: VIZVEZETÉKI ANYAGOK ::
 LEGOLCSÓBBAN KAPHATÓK

LÁSZLÓ ÉS FENYŐ

o MŰSZAKI ÜZLETÉBEN o

Debrecen, V., Hunyadi-utca 13.

Budapest, V. Sziget-u. 2. 11/10.

:: TELEFON SZÁM 8-59. ::

:: TELEFON SZÁM 104-82. ::

HARISNYÁK, KESZTYŰK

óriási választékban rendkívül olcsón

LANTOS

CSIPKEÁRUHÁZÁBAN

SAS-U. 4.

Kölcsönsegélyző palota. ooo Telefon szám 12-50.

Nőruha szabászatot és varrást

ugy az angol
 :: mint francia
 módszer szerint

uri lányok leggyorsabban és legpontosabban csakis

GOLDSTEIN PIROSKA

Szent-Anna-utca 32-ik szám

szabászati és varróiskolájában

(Svetits-intézet mellett) sajátíthatják el. Beiratások bármely napon d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig. Felvilágosítással szívesen szolgálok. Szíves partfogást kérek: **GOLDSTEIN PIROSKA**

CSILLAG ARTHUR

könyv-, mű-, zenemű- és papirkereskedés

DEBRECZEN, VÁROSHÁZA-ÉPÜLET.

Irodalmi és zenemű ujdonságok, tankönyvek. ooooo
 Különlegességek levélpapírokban és borítékokban.
 Ügyvédi nyomtatványok, üzleti könyvek és írószerek nagy raktára. ooooooooooooooooooooooooooooo

Telefonszám 317.

Telefonszám 317.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vállalatát ooooooooooooooooooooooooooooo
 Kész árúban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk dusan felszerelt raktára ooooo

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

GOLDMARK budapesti kalapgyáros debreczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA**

vezetése alatt **SZENT ANNA-UTCA 3. SZ.** alatt

a téli szezonra dusan berendezve párisi és bécsi eredeti modellekkel. — Kizárólagos raktára a legfrissebb divat-ujdonságoknak.

SZABOLCSKA MIHÁLY a Csokonai Kör vendége, felolvassa verseit a november 17-iki ünnepi ülésen.

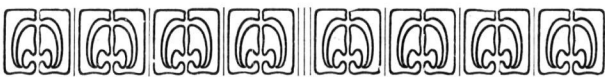

Elegáns női felöltők ~
Sikkes színházi blouzok
Kosztümök és Pongyolák

KOMLÓS GÉZA

áruházában (az új megyeháza mellett)

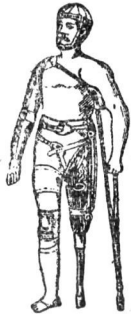
Debreczen, Piac-u. 52.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme ————— VÁROSI UJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiségemet a Piac-utcai VÁROSI UJ BÉRHÁZBA (baloldal! 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó. —————

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyü, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piacz-utoza 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piacz-
és Csapó-utoza sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben: ++++

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORATORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszerű
gyógyszerek, köt-
szerek, szepítő-
szerek — legna-
gyobb raktár a
Debreczen és vi-
: : : dékére. : : :

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámítás, törlesztés és
jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. Saját áruktár,
Safe-deposit (magánletét pénz).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Náudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

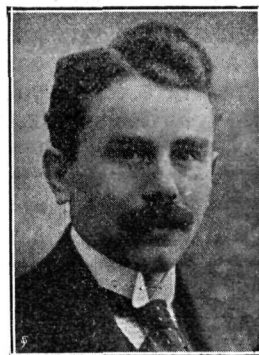
Gyógyárúk, vegyze-
rek, gummiarúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszert
különlegességek.

ELSŐRANGU

férfi-, fiu- és
gyermekruhák

a legolcsóbb szabott
arok mellett

BALÁZS JENŐNÉL

kaphatók, PIACZ-U. 61. SZÁM. Telefon 628.

Szabad iskola.

Még csak nem is régen volt, mikor üresen puffogó hangzatos frázisok folytonos ismétlésében merült ki minden szociális törekvés Magyarországon. Alólról a munkaszüntetés, a sztrájk képviselte a szociális tevékenységet, felülről pedig épen semmi, hacsak a sztrájkok minden módon való letörését nem számítjuk szocialisztikus működésnek.

Az általános választójogra való törekvések nem az őszinteség jegyében fogantattak. Alattomos politikai trükk-nek volt az szánva felülről. Hogy alólról fülön csipték nagy hirtelen a *Jogol a népek* kortes szállóigének szánt jelszót, az megint más kérdés. Ez már inkább politika, amelynek berkeiben nem szívesen cserkészünk.

De az általános választójog első feltétele mindenestre az, hogy az a nemzet, mely a nép minden rétegére ki akarja terjeszteni az ország intézéséhez intenzivebb mértékű hozzászólás jogát, minden társadalmi rétegében *művelt* legyen. És még akkor is, többet ér a mi szemünkben a kulturális készség minden egyebeknél és mindekinél, ha történetesen nem is lenne választói joga.

De ismételjük, államiságunk fejlődéséhez mindenképen megkívánatik, hogy szellemi téren, a többi művelt nemzetekhez arányítva, a mi népünk minden rétegében gyarapodjunk, erősödjünk.

*

Debreczenben nem hangzatos frázisokkal, hanem komolyan megalapozott munkássággal bontotta ki szárnyait a szociális törekvésekre való hajlandóság. Nem jelszavak hangoztatásával, hanem bámulatosan produktív tevékenységgel állottak egynehányan sorompóba, hogy az évtizedekig magára hagyott alsóbb néposztály, modern emberhez méltó szellemi fejlődéshez juthasson.

És az eredmény igazán klasszikus sikereket mutat fel.

A *Szabad-Iskola* szervezetében tömörültek a jóindulatu, önzetlen erők. Dr. *Kenézy Gyula*, ez a nagy tudású orvosprofesszor állt a mozgalom élére s szellemi előkelőségével bevilágította azokat a régenre sötét, elhagyott utakat, amelyeket az emberszeretetet, közműveltséget nem ismerő nemtörődömség dudváit nőttek évtizedről-évtizedre. És az ő egész egyéniségét jellemző szívós kitartás győzedelmeskedett minden vonalon. Egyre többen gyülekeztek a kibontott lobogó alá s ma már Debreczenben nem kell alkalmat keresnie az önképzésre hajlamos, de robotos munkával elfoglalt kézművesnek, szegény kis hivatalnoknak stb., hogy szellemi téren is előbbre haladhasson.

A Szabad-Iskola népszerű tudományos előadásai egy új és nagyrétegű közönséget teremtettek maguknak. Analfabéta tanfolyama a múlt esztendőben a legszebb sikerrel zárult.

És az idej programja?! Az igazán minden szónál többet beszél. Ime

68 ingyenes népszerű tudományos s illetve tanítói előadás, egy pályaválasztási ankét, egy teljesen ingyenes analfabéta tanfolyam, 5 idegennyelvi és gyakorlati kurzus, 5 vasárnapi mesedélután (gyere-

keknek), 5 nők részére rendezendő vasárnapi szórakoztató előadás s két egészen ingyenes népszerű hangverseny van tervbe véve.

Ez a program, — azt hisszük, — minden dicséretnél jobban dicsér. Mert ehhez képest minden elismerés szűkszavú lehet. Vigasztaló egyébként, hogy a Szabad-Iskola vezetősége, rendezősége nem is reflektál dicsőhimnuszokra. Ennek a szervezetnek csak egy óhajta van. Az, hogy az előadásai iránti érdeklődés semmiben ne csappanjon meg, hogy bárha minél többen tömörüljenek a pártoló tagok sorai közé.

Mi a magunk részéről szeretetünk egész melegségével szólunk a debreczeni uri közönséghez. És nagyon kérjük, hogy javainak csekély feleslegével támogassa ezt a nagyfontosságú társadalmi szervezetet. Kevés áldozattal nagyobb célt nem is szolgálhat az, aki a debreczeni Szabad-Iskolát támogatja, mely ingyen nyújtja az embereknek a legdrágább emberi kincset: a *tudást, a műveltséget*.

Spectator.

KRÓNIKA.

A füző, a nők és a férfiak.

(Ellesett párbeszéd.)

— Ön, uram, aki mindenhez ért, bizonyára sok érdekes dolgot mondhatna nekünk arról, hogy a nők miért ragaszkodnak már annyi évszázadok óta a füzőhöz, bár annak viselését általában kártékonynak ösmerik és végtére is, talán nem is olyan nélkülözhetetlen része a toalettnek?

— Asszonyom, — felelte az ifju mester és szavaiól ki lehetett érezni, hogy már készült erre a beszédre a doktor disszertációja alatt, — minden országában és minden időben az asszonyok erősen áldoztak a tetszés művészetének és mesterkéltségre. A nő nem szeret úgy megjelenni, mint aminőnek a természet alkotta. Egyesek addig préselik, nyomogatják össze lábukat, hiúságból, kacérkodásból, amíg valami kis torzalak nem lesz belőle. Mások gyűrűt, vagy karikát hordanak az orrukban, vagy pedig feketére festik a fogukat.

Keleten a testi átfarmálás után való törekvés főként az alakra és a hajra irányul. A hajnak olyan színárnyalatot tudnak ott adni, főként pedig azt az aranyos sárgaságot, aminőt a természet sohasem produkál. És ami a termetet illeti, a koztümök törtéájának albuma megmutatja, hogy egyedül Franciaországban is a nő mivé formálta termetét. — Krinolin, vertugadin, tournure, régi és modern váll- és mellfüzők és mindezekből azt láthatjuk hogy a nő mindenkor azon igyekezett, hogy testének más alakot adjon, mint aminő az eredetileg, a valóságban. Önök, hölgyeim, mondhatatlanul boldognak érzik magukat, ha sikerül egy lehetőleg természetellenes és anatómia-ellenes formát kitalálniok.

Az önök legutolsó találmánya a hold sarlójának alakját kölcsönzi önöknek. És önök mindig készek arra, hogy egy-egy ilyen hamis látszatért, amely el-tünteteti valódi alakjukat, eltűnjék a legnagyobb gyöt-

Kovács Gyula
és Társa női divattermei
DEBRECZEN, PIAC-U. 55. Hungária kávéház mellett.

Az őszi idény ujdonságai **női felöltőkből. Sport kabátok** 16 koronától feljebb. **Gyermek és Leányintézeti kabátok** dus választékban. oo Pongyolák, blousok.

NŐI- és LEÁNYKALAPOK szolid elismert legolcsóbb **szabott árakon**

relmeket, sőt azt is, hogy nevetségessé váljanak. És ez minden esetre értékes adat annak számára, aki analizálni akarja az önök különös lelkét.

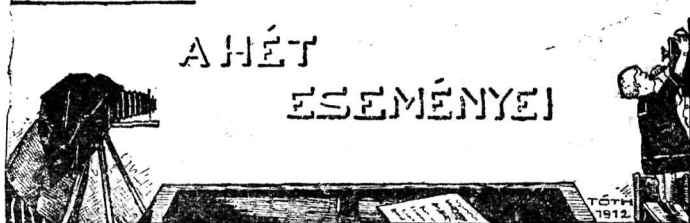
A füző a mi korunknak egyik legjelentősebb tradíciója és nem is fog eltűnni, csak akkor, ha ez az egész modern öltözködés eltűnik egy olyan forradalomban, amely egy egész külön civilizációt elsöpör, mint akár az, amely elsöpörte a tógát és a szandált. Ki tudja, talán a sárga invázió... De addig...! Könnyen meglehet, hogy azt is megérjük még, hogy minden gyomor- és bélbaj mellett is előbb fognak a férfiak füzőt hordani, semmint hogy a nők abban hagynák a füző viseletét.

VONATON.

A Debreczeni Szemle számára írta: Szabolcska Mihály.

*A zöld akácfas, kis fehér tanyák közt
Ugy siklik át a gyorsvonat,
Hogy én csak hulló foszlányokba látom
A ják alatt, a fehérlő tanyákon
Itt töltött gyermekkoromat.*

*És száll a lelkem tanyáról-tanyára,
És vissza önmagamra ...
Tegnapról-mára, hogy szállt ennyi év el!?
— Találgatom, hogy hogy jutottam én fel
Erre a gyors vonatra?!*

(!) **Pénz áll a házhoz.** Már, hogy a város házához. És nem is kicsi a somma, 40 millió. Akik értenek az ezer koronások adás-vevéséhez (A legtöbb ember a koronácskákknak is csak a ki-adásához ért) azt mondják, hogy nagyon kedvező feltételek mellett juthat hozzá a 40 millió kölcsönhöz a város. Így hát mégis csak lesz áldás az utóbbi évtized sok-sok munkáján s a modern haladás, a kultura jegyében megindított munkát nem kell félben hagyni. Beteljesedett a közmondás, hogy ahol a legnagyobb szükség, ott legközelebb van a segítség. Az akna-munkák-nak tehát, — mint a legtöbb esetben, — most sem lett foganatjuk. És Debreczen, amely kibirta a török-tatár, labanc-kuruc pusztításokat, elviselte a rágal-mak szomorú időszakát is. És azoknak, akik folyton a tönkremenéstől féltették a várost, nem sikerült Debreczent tönkre is tenniük, ország-világ előtt.

× **A közügyek harcában** nem nagyon válogatják még a fegyvereket. Itt igazán általános elv az, hogy a cél szentesíti az eszközöket. Hogy a Szávay Gyula szellemi előkelősége csak hasznára lehetett a mi városi parlamentünknek s hogy kereskedőink, iparosaink egyfelől, irodalom-művészet törekvéseink másfelől

már eddig is sokat köszönhetek az ő városatyaságának, azt úgy-e nem kell bővebben fejtegetni? Mégis meg akarják most fosztani mandátumától azon az alapon, hogy a lapja csak időközönként jelenik meg. És az egész hajszát a közjogi politika irányítja. És azok vezetik, akik nem mulasztanak el egyetlen alkalmat sem annak a hangoztatására, hogy a közgyűlési teremből száműzzük a politikát. Azok nem akarják megbocsájtani Szávaynak a Tisza István díszpolgársága mellett elhangzott beszédét. Hát, ha ez a komoly közügy keretébe tartozó dolog, akkor furcsa képe van úgy madártávlatból ennek a nagy eszmének. De szerencsére nem közügynek hívják az ilyesmit arra mifelénk, hanem *érelen okvetellenkedésnek*. Amelynek fogja a *heccet* minősíteni a bíráló-választmány is.

× **Kossuth Ferencnek** halálhírét költötték a héten s bizonyos is, hogy nagyon közel áll az elmúláshoz. Ez épen elég ahhoz, hogy sokat elmélkedjünk Kossuth Lajos fiának pályafutásán, melynek látszólagos eredménye egy dísz-sírhely lesz a fővárosi temetőben. Mi olyanformán voltunk Kossuth Ferencel, mint az a színházi kritikus, aki a legelegánsabb, legfranciásabb magyar színművészüket, Nádayt egyszer, valami „beugrás” révén a *Falu rossza* egyik parasztleány szerepében látta játszani. „Bravó”, — mondta a művésznak a kritikus — „ezt a szerepet úgy játszottad, mint a... velszi herceg”. Mindég úgy tűnt fel nekünk nagy szellemi előkelőségével és külső választékos intelligenciájával, mint a cifra-szürbe bujtatott francia-négyes rendező. Ami nagyot az ő hatalmas képességei révén hazája érdekében tehetett volna, azt nem engedte egy régi, patinás korszak lánglelkének, az édesapjának nimbusza. Kossuth Lajos babékoszoruja a Kossuth Ferenc nyakára csuszott s folyton fojtogatta. Sok-sok félrevezetésben is volt része s a saját pártja tulnyomó részének intrikája miatt kellett otthagynia a hatalom székét, melyen nem az ő hibájából kifolyólag vállalta az apaságot nem egy-két korcs-törvényalkotásért. Ha valakiről, úgy ő róla lehet elmondani a költő jellemzését: „Lelke nemessége s nagy tudása révén jobb sorsra volt ő érdemes”.

— (A város, mint házigazda e héten osztozkodott a házi-urak bánatában. Másfél év alatt milyen változás, óh, Egek! Most már nem a partálynak, a szegény lakónak van panasza oka, hanem a házigazdának Debreczenben. A változott viszonyok miatt a lakók kisebb lakásokba hurcolkodtak, sokan végleg elszökdöstek Debreczenből (csupán bús emléküek és adósságuk hátrahagyásával) s így részben a 2 év előtt rohamosan megindult építkezések eredményeként is több száz lakás maradt üresen. A lakások ára lényegesen leesett s ezt dokumentálta a város lakás-árlejtése is, mely e héten zajlott le. Azaz, hogy szép csöndben folyt le, mert reflektáns alig akadt más, mint a régi bérlő. Bezzeg nem licitáltak most egymásra az emberek. Hja, az ilyen árakat felverő licitációknak vége az egyéb saját külön „licitációk” mián, amelyeket Oláh Gézáék, Gáll Vilmosék intéztek el már régebben ebben az igazán szerencsétlen 13-as esztendőben.

Flensége a pénzének, aki nem az **ADRIA** műteremben fényképezte magát.

3 hónapig minden 6 darab fényképre egy nagyítás ingyen jár. Szent-Anna-u. 5. Telefon 12—66.

— **Nem fizetik** az adót s 200 ezer koronával kevesebbet vett be az állam Debreczenben, mint a múlt év október havában. A megyében meg van olyan község, ahol egyáltalán egy fillér sem folyt be egy hónap alatt. Ime beállott az a korszak, amelyet még legszebb álmaiban sem mert elgondolni az adót fizetni nem szerető virtuosos magyar ember. És ebben az a legszomorubb, hogy most nem a virtuoskodás a némfizetés oka, hanem a szükség. Mert könnyű akkor fizetni nem akarni, mikor van az embernek pénze, de nehéz a sorsa annak, aki azért nem fizet, mert nincs. Mindenek felett pedig a legelszomorítóbb, hogy az állam is azért kiméletes mostanában az „*adóalany*”-nyal szemben, mert nincs az illető feje alatt párna, amit ellehetne kótyavetyélni. Sőt, ha így haladunk még fejünk se lesz s ha lesz is, a sok nyomoruság miatt, nem fogjuk tudni, hogy hol is áll hát voltaképen.

— **Dr. Szenes Zsiga** nagyon érdekes népszerű előadást tartott a héten. Ez alkalommal nem a zenéslelkű Szenes szólalt meg benne, hanem Debreczen legelső és leglelküimeretesebb gyermekorvosa: a doktor. Ott éltünk egy rövid órácskára az ő sajátosságos birodalmában, ahol nem tenorban és basszusban jajgatnak a szenvedők, hanem a gyerektörk szopránjával, altjával. Nem a gyerekeknek beszélt (pedig azoknak a nyelvén senki se tud nállánál jobban csevegni), hanem a gyerekről az anyáknak. És megtanította azokat, hogy miképen kell higienikusan élni. Az előadás pompás volt s annak örültünk igazán, hogy az érdekelt hallgatóság feltűnő nagy érdeklődéssel hallgatta. És több, mint bizonyos, hogy Szenes Zsiga tanításainak lesz is foganatja.

— **A csütörtöki felolvasó esték** megkezdődtek. Ugy látszik, hogy ezeknek a népszerű délutánoknak semmit sem ártanak a változott viszonyok s a közönsége semmit sem különbözik az elmúlt évek közönségétől sem előkelőségben, sem számban. — Az első est sikere legalább azt igazolta, hogy a felolvasó ülések s később vig esték vezetni fognak az idej mulatságok történetében.

(§) **Willy Curly** a világhírű box-bajnok és dsiudsiu birkozó csodálatos népszerűsége tett szert városunk sportkörökében. Az életrevaló birkozó-fogásokra nagy ambícióval tanítja nagyszámu tanítványait. Jelentkezni lehet nála egyszerűen egy nevére szóló levelezőlapon is.

Janatka Alajos kereskedelmi és műkerteszi telepe a Szoboszlói-ut. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

IRODALOM.

Sajtóreform.

Dr. Papp Jánosnak, a „Nagyvárad” felelős szerkesztőjének „A sajtójog reformja és az újságírókamarák” című aktuális füzetek fekszik előttünk, mely a szerző sajtótörvénytervezetét tartalmazza törvényjavaslat formájában, paragrafusokba szedve, a szokásos indokolással. A javaslat, mely komoly munka eredménye, igyekszik betölteni azokat a réseket, melyeket az 1848-iki gyors törvényhozás a sajtószabadság nagy elvének kimondása után fennhagyott. Abból az intencióból kiindulva, mely az egész magyar közvéleményt, sajtót és törvényhozást egyaránt áthatótta, e javaslat is intézményes biztosítékokat akar nyújtani a becsületes sajtó szabadságára ugyanakkor, mikor a hírlapírás fattyuhajtásait és mindinkább felburjánzó dudvait akarja kiirtani.

Miután a kormány sajtójavaslata szintén kezünkben van, mód nyílik arra, hogy a kettőt nagy vonásokban összevegyessük. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az ügyvédi kamarákhoz hasonló szervezetű újságíró-kamarák, melyekre Papp János dr. oly nagy súlyt helyez, a kormány javaslatából hiányznak azért, „mert a hírlapírói foglalkozás szabadságával ilyen közkötelező szervezetek létesítése össze nem egyeztethető”.

Egyébként a javaslatoknak vannak kongruens intézkedései is. Mindkettő majdnem szószerint megtartja 1. §-ában a történelmi hagyományoktól megszentelt 48-iki alaptörvényt, miszerint: „gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és terjesztheti”. A fokozatos felelősséget is fentartják, mint legcélszerűbbet.

Lényeges eltérés van azonban a helyreigazítási jogot illetőleg. Ez a kormány javaslatában tulajdonképpen a cáfolat-kényszer, mely Papp dr. szerint azt eredményezné, hogy: „a legtisztább valóságot tartalmazó közlemény is megcáfolható lenne”. Ő a felelős szerkesztőtől teszi függővé, hogy a helyreigazításnak hely adassék vagy sem.

Ellenben — alig érthetően — egyáltalán hiányzik Papp dr. tervezetéből a kolportázsjognak a biztosítása, ami manapság a sajtószabadság létalapja, miután a szabad terjesztés a lap legfontosabb érdeke. A kormányjavaslat viszont a belügyminiszternek e tekintetben veszedelmesen széles jogkört biztosít „a közrend érdekében”.

A kormány javaslata természetesen sokkal kimérettebb. Papp dr. érdeméből azonban ez mit se von le: amit ő csinált, az egy tapasztalt hírlapíró méltánylandó reformgondolatainak foglalata. Különösen az újságíró-kamarákról vet fel sok egészséges ideát.

*

Lucifer és Don Juan. A hollandi irodalom minálunk jóformán teljesen ismeretlen terület, egy-két novellisztikus dolgon kívül nincs belőle nyelvünkre lefordítva jóformán semmi, pedig vannak benne becses és értékes dolgok, melyekkel nekünk is érdemes foglalkozni. Hiányt pótol tehát az *Olesó Könyvtár* egyik legújabb füzetek, mely a holland szellem egyik legkiválóbb termékét, *Van den Vondel Lucifer* című szomorujátékát adja magyar fordításban. Ez a nagyarányu drámai költemény annyiban is érdekes reánk nézve, mert tárgyánál fogva, sok tekintetben érintkezik Madách drámai költeményével s körülbelül olyan helyet is foglal el a holland irodalomban, mint az „Ember tragédiája” nálunk. A hatalmas lendületű, eszmékben gazdag művet *dr. Nagy Zsigmond* debreczeni református kollégiumi tanár fordította erőteljes magyar versekben s a Franklin-társulat adta ki; ára 80 fillér. — Ugyancsak az *Olesó Könyvtárban* jelent meg *Lenau Don Juan* című drámai költeménye, a nagy költő egyik legnevezetesebb műve s a Don Juan-témának egyik legérdekesebb feldolgozása. Fordítása *dr. Lövi József* műve, aki már Lenau több munkájának lefordításával is jó szolgálatokat tett s ez a fordítása is kiválóan sikerült, gondos munka. A Franklin-társulat kiadásában megjelent füzet ára 40 fillér.

*

A Csokonai-kör ünnepi felolvasó ülése. Holnap, hétfőn délután 5 órakor tartja a Csokonai-kör e szezonban első felolvasó ülést, a régi hagyományos szokásokhoz híven, Csokonai születésnapjének évfordulóján. Ezuttal a vármegyeházán, a tágas díszteremben lesz az ülés, mely igazán gazdag műsorú. Szávay

Gyula és Szabolcska Mihály, két legkiválóbb poétánk olvas fel verseket s irodalmi esemény számba fog menni a dr. Kardos Albert felolvasása. Dr. Tüdös János pedig ott hagyva a politikai berkeket, a tudományos irodalom szolgálatába szegődik egy fertály-órára. Csokonai nótáit Nagy Aranka fogja népszerűsíteni az illusztris társaságban. A teljes program a következő : 1. Megnyitó beszéd. Mondja : dr. Tüdös János, a Csokonai-kör alelnöke. 2. Csokonai-nóták. Előadja : Nagy Aranka, a városi színház művésznője. 3. Csokonai és a szinpad. Irta és felolvassa : Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára. 4. Ujabb költeményeiből felolvas : Szávay Gyula, a Csokonai-kör főtitkára. 4. Sajtó alatti költeményeiből felolvas Szabolcska Mihály, a Csokonai-kör tagja és vendége.

*

A Magyar Könyvtár füzetei. A Radó Antal által szerkesztett Magyar Könyvtár négy értékes füzete jelent meg. A sorozatot megnyitják a *Révész Béla új novellái*. A magyar proletárság legkitünőbb és legművészebb írója Révész Béla ; a társadalom legsőbb, nyomorban sínylő, az étellel sötét küzdelmet vívó osztályai találtak benne együttérző, erős kezű íróra. *Nyomor* a címe a füzetnek, amely bizonyára nagy feltűnést fog kelteni. Ára 30 fillér. — A Vígsház-nak s az egész budapesti idei szezonnak legnagyobb sikere *Flers és Caillavel* pompás négyfelvonásos vígjátéka, *A zöld frakk*, egyike a népszerű szerzők legmulatságosabb és legelméesebb darabjainak. *Hellai* Jenő kongeniális szellemmel fordította le a darabot, mely most könyvalakban is megjelent. Ára 60 fillér. — Madách remekműve már egy negyedszázaddal ezelőtt befogadásra talált a hollandus irodalomban, egy kitűnő író, a régóta Magyarországon élő Wallis A. S. E. révén, aki még a nyolcvanas évek végén lefordította. Wallis annak idején kitűnő tanulmányt is irt bevezetésül fordítása elébe, amely a legjobb fejtegetések közé tartozik, melyeket valaha Madách művéről irtak. Ezt a tanulmányt most adja ki a nagy magyar olvasóközönségnek hozzáférhetően Radó Antal vállalata. Ára 30 fillér. — *Hermann Bauq*, a nemrég meghalt világhírű skandináv író egyik legpompásabb regénye, *Ő fensége*, a modern regény egyik legmelegebb, legmélyebb hangulatu terméke jelent most meg magyar fordításban Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár kiadásában. A pompás kis regényt *Holló Márton* fordította nagy gondnal és megértéssel. Ára 60 fillér. A füzeteket a Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) cég adta ki.

*

A legújabb könyvujdonságok kaphatók CSILLAG ARTUR könyvkereskedésében (Városháza épület).

ZENE.

Az ének és zene mint az esztetikai nevelés tényezője a középiskolákban.

(Folytatás.)

Az ifjuság esztetikai nevelésének kérdésében tehát a zenét határozott előny illeti meg minden más szépművészet felett. A zene sohasem lehet ruttá (az előadásra természetesen nem gondolunk), a zenében sohasincs pornográfia, mert bár megszólalhatnak benne az emberi lélek fékevesztett indulatai is, ezek az absztrakció tisztító kohóján keresztül menve minden érzéki vonatkozástól mentesek, s csak a tiszta szép az, ami e folyamatból megmaradt. Ezért

a zene az a művészet, mellyel gyarló emberi erőnkkel leginkább megközelíthetjük az elérendő ideált : a minden más kapcsolattól mentes, az önmagában való szépet.

A zene tartalmánál fogva az összes művészetek közt a legelvontabb. De méginkább felülemelkedik a mindennapiság fölé azért, hogy tartalma megérzéki-tésére sem tapad a föld rögéhez és nem szorul rá az ember sokszor piszkos szavaira, hanem a levegőég rezgéseinek legszabályosabbjait, legtisztábbjait veszi igénybe. Így szárnyal magasan minden emberi gyarlóság felett, így nyeri meg azt az abszolút erkölcsi tisztaságot, mely nem képes rá, hogy az erkölcsi rosszat akár a legkisebb mértékben is élénk állítsa. Megtanít bennünket, hogy csak az erkölcsösben, a jóban találjuk gyönyörűségünket. Frissítőleg hat a lélekre, nemesíti a kedélyt, mert nemes érzélem csak nemes érzélem szülhet. A zene tehát par excellence képes a tiszta esztetikai gyönyör felkeltésére. Hatása közvetlen és megkapó, nem kíván nagyobb tanulmányt ahhoz, hogy gyönyörködjünk. A gyönyör az édes hangok hallatára önkényt fakad, önkénytelenül száll el a hallgató ajkáról e szó : mi szép !

Ily tökéletes tanítómesternek mint a zene, mindenekelőtt az iskolában van helye !

*

A következőkben tegyük vizsgálatunk tárgyává, vajjon hasznára fordíthatja-e az iskola a nemművészetek kiváló nevelő erejét, és ha igen, mi módon teheti ezt legkönnyebben ?

Tudjuk azt, hogy a zene a művészetek legáltalánosabbika. Minden népnek, még a műveltség legalacsonyabb fokán állónak is megvannak a maga dalai, legalább is minden népnél fellelhetők a dal nyomai ; minden embernek megvan a maga kedvenc nótája.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Filharmonia-Társaság“ november 19-iki hangversenyének műsora : A „Filharmonia-Társaság“ tegnap kapta meg Joan Manéntól a hangverseny műsorát, melyet alább közlünk : 1. Mendelssohn : Hegedüverseny. 2. Nicolo Porpora : Sonata G-dur, Joan Manén. 3. J. S. Bach : Kettőshegedüverseny D-moll Joan Manén és Weszprémy Andor. 4. a) Gluck-Manén : Balett, b) Daquin-Manén : Cou-cou, c) Sarasate : Lapateado Joan Manén. A hangverseny iránt még soha ilyen mértékben nem tapasztalt nagy érdeklődés mutatkozik, ami egyrészt a programnak, másrészt a vármegyeház pazar fényű díszterme vonzerejének tulajdonítható. Százon felül vannak az új tagok s még egyre tömegesebben jelentkeznek. Az igazgatóság felkéri a tagokat, hogy jegyeiket minél hamarabb vegyék át a Csáthy üzletben, mert olyan sokan vannak az új jelentkezők, hogy a jegyek kézhez vétele a közönség érdekében kívánatos. A hangversenyeket csak tagok látogathatják.

SZÍNHÁZ.

A titok.

Bernstein bemutató a debreceni színházban.

Az elmúlt hét színházi eseménye a nálunk legfrissebb Bernstein darab bemutatása volt. Bernstein, ha nem is a legnagyobb, de a legnépszerűbb francia mester s a magyar publikum előtt is leginkább várva-vártak az ő darabjai. Annál meglepőbb volt tehát a csütörtöki premier-est félig telt nézőtere.

Egyébként a Titok cím Bernstein minden darabjára ráillik, mert mindenütt egy bűnös titok izgalma-ból csiholja ki a színpadi hatást. A Tolvaj-ban egy fiatal asszony lop, ezt a bűnt magára vállalja egy fiatal ember s ennek a titoknak leleplezéséből telik ki a három felvonás s a végén a férj maga leplezi le a feleségét s ezzel bünteti. Ugyanilyen piszkos titok fölfedezésétől reszket az Ostrom hőse. Ugyanilyen erkölcsi defektus titkolásából és fölfedezéséből áll az Izrael témája. Erkölcsi defektusok eltitkolásából áll ez a darabja is. A megoldásnak egy jelenése pedig annyira hasonlít a Tolvajhoz, hogy itt is a férj fedi föl feleségének bűnét azelőtt a férfi előtt, akit az asszony bűnével és hazugságával bajba kevert.

Kevés szereplővel dolgozik Bernstein s kerüli nemcsak a fölösleges fugurákat, hanem az epizód-jeleneteket is. Tiszta öntudattal, világos ésszel, gyors rohanásban és szinte ódai emelkedéssel viszi a drámai cselekményt a csúcspontjához. De a főalakok jelenéseit annyira kiaknázza, a legkinosabb szituációkat úgy kidolgozza, hogy nemcsak a színpadon szereplőknek, hanem a nézőknek idegeit is a szakadásig feszíti, mint a hurt. Ez az írói modor már szinte modorossággá fejlődik ki. De hatása oly erős, hogy a legblazirtabb néző sem képes felvonás közben otthagyni a színházat. Föl tudja kelteni az érdeklődést, végletekig tudja csigázni a kíváncsiságot és csak a végén, mikor már megtudjuk minden darabjának s így a Titok-nak is a titkát, akkor vesszük észre, hogy egy nagy eszű, de szív nélküli ember milyen lelketlenül izgatott minket.

A darab meséjét épen lapunkból is ismerheti a közönség.

Amily szépen és egyenletesen emelkedik a drámai cselekmény az első két fölvonásban, annyira megtörik a belső igazsága a harmadikban. Mert modern néző nem fogadhatja el magyarázatnak azt, hogy egy intelligens, művelt gazdag asszony, aki szereti a férjét s azzal boldogan él, valami orvosilag is megfejthetetlen instinctusból annyira fölösleges komizságokat kövessen el csak azért, hogy a szerző egy idegizgató drámai cselekményt fölépíthessen. Mikor mi a nagy titoknak természetes és világos megfejtését várjuk, akkor a szerző elénk állít egy természetellenes és mindenekfölött homályos és rejtélyes női lelket. Ilyen boszorkány-jellemek előfordulhatnak régi tragédiákban, de abban a milieuban, amit Bernstein rajzolt, ez az alak hazug. Ez az asszony az utolsó fölvonásban maga egy titok, egy Sphinx. Sphinxekkel nem lehet titkokat megoldani, mert hiszen ez maga is megoldásra vár. Itt sül ki tehát a dráma lelki üressége s az, hogy a cselekmény „alépitménye” ingatag.

Az előadás a jobbak közé tartozott s az összest most is Halassy Mariska hatalmas művészi egyénisége uralta. A második felvonásban még minket is meglepett tökéletességeivel. Ez a nagy talentumu színészlány igazán hétről-hétre nő a szereink előtt és a szépet szerető lelkek szeretetében.

A többi szerepekben Lajthay Károly, Fehér Gyula és Uty Gizella tetszetek s Nagy Sándor és Károlyi Ibi buzgólkodtak.

A titok.

Constant	—	—	—	—	—	—	—	Fehér Gyula
Gabrielle	—	—	—	—	—	—	—	Halassy Mariska
Denis de Guen	—	—	—	—	—	—	—	Lajthay Károly

Henriette	—	—	—	—	—	—	—	Károlyi Ili
Ponta Charlie	—	—	—	—	—	—	—	Nagy Sándor
Sarageat grófnő	—	—	—	—	—	—	—	Uty Gizella
Inas	—	—	—	—	—	—	—	Szigethy Gyula

I. Denis mély érzéssel szereti Henriettet, aki jó barátnője Gabriellenek, a Constant feleségének. Henriette viszonyozza az érzelmeiket és Gabriella segítségével egymáséi lesznek. Előzőleg Denis, aki Henriette multjára is féltékeny, Constanttól is kér tanácsot, de Constant teljesen megnyugtatója. Henriette ellen senki sem tudhat semmit.

II. Az öreg grófnőnél, ahová a két házaspár hivatalos, megjelenik Pontha Charlie is, akinek jelenléte Henriettének nagyon kellemetlen, mert azelőtt gyöngédebb szálak fűtétek Ponthához s igyekezik is őt rábínni, hogy távozzék. Denis együtt találja őket s megtudja a valót. Magánkívül rohan Ponta után, hogy megfejtse. Henriette pedig rémülten tudja meg, hogy Gabrielle, akit ő a legjobb barátnőjének hitt, rutul és gyalazatosan megcsalja és ő intézte a dolgokat úgy, hogy Ponta Charlie jelen legyen.

III. Gabrielle belátja, hogy az, amit tett, véghetetlenül gonosz volt. Constant fölényes közbelépése segítségével a végsőig fokozott izgalom lecsillapulnak és a veszélyeztetett boldogság helyreáll.

A vasgyáros.

Beauslien marqusné	—	—	—	—	—	—	—	Uty Gizella
Claire) gyermekei	—	—	—	—	—	—	—	Halassy Mariska
Oktave)	—	—	—	—	—	—	—	Bérczy Ernő
Bligny herceg	—	—	—	—	—	—	—	Lajthay Károly
Prefout báró	—	—	—	—	—	—	—	Nagy Sándor
Sophie, neje	—	—	—	—	—	—	—	Páyer Margit
Derblay Filip, vasgyáros	—	—	—	—	—	—	—	Fehér Gyula
Susanne, huga	—	—	—	—	—	—	—	Bányai Irén
Bacheline, közjegyző	—	—	—	—	—	—	—	Madas
Moulinet	—	—	—	—	—	—	—	Kassay Károly
Athenois	—	—	—	—	—	—	—	Károlyi I.

Beauslien márkiné leánya szerelmes Bligny hercegbe. A leányt, Clairt szereti a vagyonos, de nem előkelő származású vasgyáros. Közben számtalan csapás éri a márkiekat, melynek következtében tönkre mennek, de eről Clair mit sem tud. A herceg azonban megveszeli a dolgot és elhagyja Clairt. A vasgyáros megkéri a kezét, a leány feleségül megy hozzá, de hideg mindvégig férjével szemben, mert azt hiszi, hogy Derblay Fülöp hozományvadász. Közben öccsétől megtudja tönkremenetelüket. Szeretettel próbál férjéhez fordulni. Közben a herceg is megnősült és egy ízben a vasgyáros és a herceg feleségei összevesznek. A herceg, Bligny és Derblay párbajt vívnak, az asszony közbeveti magát és őt találja szíven a golyó.

Czigányprimás.

Rác Pali	—	—	—	—	—	—	—	Kassay Károly
Laczi, a fia	—	—	—	—	—	—	—	Oláh Gyula
Sári) leányai	—	—	—	—	—	—	—	Borbély Lili
Klári)	—	—	—	—	—	—	—	
Juliska, a huga	—	—	—	—	—	—	—	Márkus Angéla
Irinov grófné	—	—	—	—	—	—	—	H. Serfőzi Étel
Gaston, a fia	—	—	—	—	—	—	—	Szalay Gyula
VII. Heribert király	—	—	—	—	—	—	—	Rónai Imre
Musztari, udvarmester	—	—	—	—	—	—	—	Madas István
Gadeau	—	—	—	—	—	—	—	Vándori Géza
Fekete Péter, öreg cigány	—	—	—	—	—	—	—	Bonmbay Gusztáv
Hersilia, táncosnő	—	—	—	—	—	—	—	Mucsi Anna.

I. FELVONÁS. Rác Pali, a világhírű, öreg cigányprimás, csendesesen éldegél Pesten, egy Soroksári-uti házban. A fia, Laci, már zeneakadémiába járó fiatalember, a leánya, Sári, eladó-lány, az unokahugát, Juliskát pedig ő maga akarja deres fejjel feleségül venni. A fiát lenézi az öreg naturalista és a fiu, aki titokban szereti Juliskát, sértett önérzéssel világgá bujdosik. Ekkor érkezik meg a házhoz az öreg barátja, Irinov Gaston gróf Párisból és hosszas rábeszéléssel ráveszi Rácot, hogy menjen el hozzá Párisba muzsikálni egy ünnepségen.

II. FELVONÁS. Irinov Gaston gróf párisi palotájában folyik az ünnepség, amelyet inkognitóban egy király is megtisztelt látogatásával. A házi zenekart Laci vezeti, aki bujdosásában ide került karmesternek. Az estély fénye Rác, de a hegedűjén elpattan a hur. A fia játszik helyette óriási sikerrel. Az öreg cigány pedig, mikor ő is játszani kezd, csufosan megbukik.

III. FELVONÁS. Gaston nagyon szomorú, mert szereti Sárít, az anyja beleegyezését pedig nem remélheti. Laci is szomorú, mert Juliska az apjának a menyassouya. A megoldást Rácznak és a grófnénak a találkozása hozza meg. Kiderül ugyanis, hogy 30 évvel ezelőtt a grófné és a cigányprimás igen forró kis flörtöt folytattak. A visszaemlékezések hatnak: a szerelem győzedelmeskedik és a fiatalok egymáséi lesznek.

Hónapos szoba.

Bodor Péter — — — —	Fehér Gyula
Magda — — — —	Károlyi Ili
Csóthy Pál — — — —	Lajthay Károly
Havranekné — — — —	Halassyné Etel
Klári — — — —	Bányay Irén
Az államtitkár — — — —	Nagy Sándor
Tóth Vendel — — — —	Rónai Imre
Dani Gyula — — — —	Bérczy Ernő
Inas — — — —	Kassay Károly
I. asszony — — — —	Szentiványi Gitta
II. asszony — — — —	Jávor Giza
Szobaleány — — — —	Payer Margit
Dalárdisták } — — — —	Szalay
	Kormos
	Madas

Péter poéta írói jubileumát ülte. Péter bohém lelkű költő, míg a felesége tulmívvelt, affektáló, ideges asszony. Jóformán azért vette el Péter, mert gazdag. De a felesége nem szereti férjét, meg is csalja Csóthy képviselővel, aki szintén jelen van a 25 éves jubileumon. De ott van Havranekné is, akitől a régi kis hónapos szobát bérelte az akkor még szegény poéta. Ott van a leánya Klári is. A mult emlékeinek hatása alatt Péter elhatározza, hogy vissza megy a hónapos szobába egy időre, hogy költészetének élhessen. Be is költözik a szobába, amelyet a képviselő ur is kibérelt s ott adott találkát Péter feleségének. A képviselő örültnék tette magát s így Péter nem tud meg semmit. De megtudja, hogy az asszony egy modern zeneszerzőbe szerelmes s ezért el is válik tőle s feleségül veszi régi ideálját, Klárikát.

Boccaccio.

Boccaccio, novellairó — —	Borbély Lili
Pietro, Palermo hercege — —	Oláh Gyula
Scaldza, borbély — — — —	Madas István
Beatrice, neje — — — —	Vándorné Angela
Lotteringi, kádár — — — —	Rónai Imre
Izabella, neje — — — —	Mucsi Anna
Lambertuccio — — — —	Kassay Károly
Petronella, felesége — —	Halasyné
Fiametta, nevelt leányuk — —	Nagy Aranka
Egy utcai könyvárus — —	Kormos Feri
Udvarmester — — — —	Váradai Márton

Boccaccio novella- és regényíró, rengeteg szerelmes kalandok hőse szerelmes egy herceg nevelt leányába Fiamettába. A leányt azonban Pietro herceghez erőszakolják, bár a herceg nem Fiamettát, hanem Izabella kádár-asszonyt szereti. Az agyafurt Boccaccio mindent megtesz, hogy a tervezett házasságból ne legyen semmi. Lóvá teszi a babonás szülöket, hogy az ördög elviszi őket. Pedig ördögnek is ő öltözik fel. Természetesen végül is célját éri és a szerelmes párok boldogan egymáséi lesznek.

Madarász.

Mária, fejedelem — — — —	Nagy Aranka
Szaniszlo — — — —	Sz. Nagy Imre
Adelaida, társalkodónő — —	Halasyné
Csörsz, báró — — — —	Rónai Imre
Laskó — — — —	Kassay Károly
Kasko — — — —	Szalay Gyula
Postás Milka — — — —	Borbély Lili
Ádám, tiroli madarász — —	Váradai Márton

Csörsz báró minden áron azt akarja, hogy Szaniszló öccse vegye el a fejedelmi vén, de nagyon gazdag udvarhölgyét Adelaidát. De Szaniszló Postás Milkába szerelmes, aki viszont Ádám tiroli madarászt szereti. Postás Milka, hogy állást szerezzen kedvesének a fejedelemmel instanciát, kérvényt nyújt át. Ádám azt hiszi, hogy Milka légyotlon volt a fejedelemmel s megszegyeníti az egész falu előtt Milkát. Milka bosszúból Szaniszló felesége lesz, de később kiderül a tévedés s Ádám boldogan veszi el Milkát. Az öreg udvarhölgyet pedig, — nehogy sok pénze parlagon heverjen — a vén Csörsz báró vezeti oltárhoz.

Apollo mozgószínház.**GIRARDI ESTÉK**

Szenzációs vígjáték keretében bemutatja 50 legjobb szerepét.

Egész estét betöltő rendkívüli mulattató bohóság.

3963—1913. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak 1913. V. 3080/3. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Gazdasági és Kereskedelmi Bank szöv. részére debreczeni lakostól 1170 kor. tőke, ennek 1912. év március hó 1. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 154 korona 36 fillér perköltség erejéig 1913. évi április hó 18-án lefoglalt és 1070 koronára becsült butorokból álló ingóságok 1913. évi november hó 18-án, délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Verböczy-utca 2. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi október hó 25.

Oláh Géza, birói kiküldött.

PONGYOLÁK, BLOUSOK varrását elvállalja s uri házakhoz is elmegy varrni NAGY LÁSZLÓNÉ, Hajó-utca 12. sz., utcai lakás.

1913. V. 2877. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Nyiri Ernő debreczeni ügyvéd által képviselt Kisbirtokosok Hitelszövetkezete végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 3600 korona tőke, ennek 1913. év szeptember hó 30-ik napjától járó 6% kamata és eddig összesen 230 kor. 42 fillér perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbiróság 1913. V. 4562. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél biróilag felülfoglalt és 3884 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatok követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Arany János-u. 2. és Piacz-utca 32. szám alatt leendő megtartására **1913. évi november hó 24. napjának d. u. 2 óráját** tűzöm ki. amikor a foglalás alatt levő butorok, a fizetett összeg betudásával és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1913 október hó 30.

Gáll Vilmos, kir. bírósági végrehajtó.

Ad. 1912. Ö. 412/11.

Árverési hirdetmény.

Néhai Haraszthy Klára hagyatéka ügyében a debreczeni kir. járásbiróság 1912. Ö. 412/11. sz. végzésével elrendelt önkéntes árverés megtartására alólirott küldtettem ki;

ennélfogva ezen hagyatéki ügyben felvett leltár 1—46. és 51—53. tétele alatt összeirt s együttesen 906 korona 80 fillérre becsült ékszer, ruhanemű, sorsjegyek stb.-ből álló ingóságok elárverezésére határnapul az 1913. évi november hó 15-ik napjának délutáni 3 óráját Debreczenben, Vénkert 3. sz. alá kitűzöm azzal, hogy az ékszerek és többi ingóságok azonnali készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek leltári értékén alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1913 november hó 2-án.

Karacs Sándor,
irodatiszt, kiküldött.

VALÓDI édes,
nemes szegedi **paprikakülönlegességek**
óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében
Pénzügyi palota. Telefon 79. szám.

1913. V. 2056. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Lengyel Zoltán debreczeni ügyvéd által képviselt Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. végrehajthatóknak végrehajtást szenvedő elleni 150 K tőke, ennek 1912. év október hó 1.-ső napjától járó 6% kamata erejéig a debreczeni kir. járásbírósg 1913 V. 985. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél bíróilag felülfoglalt és 175 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Piacz-utca 89 sz. alatt leendő meglartására **1913. évi november hó 19. napjának délután 4 óráját** tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1913 október hó 21.

Gáll Vilmos,
kir. bírósági végrehajtó.

MEGNYILT a férfi-, fiu-, és gyermekruha VERSENYÁRUHÁZ

a Hajdumegyei Népbank volt helyiségében, a
Megyeházzal szemben.

Tekintettel a rossz pénzvizonyokra, olyan olcsó árak
vannak, hogy érdemes ott vásárolni. Tessék egy próba
bevásárlást eszközölni.

3962/1913. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósgnak 5557--1911.
számu végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Nem-
zeti balesetbiztosító részvénytárs. részére debreczeni
lakostól, 95 korona 41 fillér tőke, ennek 1913. év február
hó 1. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig
összesen 46 korona 66 fillér perköltség erejéig 1913.
évi szeptember hó 20-án bíróilag felülfoglalt és 2815
koronára becsült zongora, butorok és egyéb ingósá-
gok 1913. évi november hó 17-én, délelőtt 9 órakor
kezdetét veendő és Debreczenben, Hatvan-utca 1. sz.
alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet
ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség ese-
tén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglal-
tatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot
nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi október hó 21-én.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

4230—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósgnak 1913. V.
5968/1. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint
özv. Dankó Béláné és Tsa részére debreczeni lakosoktól
1200 kor. tőke. ennek 1913. év szeptember hó 18-ik
napjától számítandó 6% kamata és az eddig összesen
130 kor. 96 fillér perköltség erejéig 1913. évi október
hó 6-án bíróilag lefoglalt és 700 koronára becsült
butorok és egyéb ingóságok 1913. évi november hó
17-ikén délelőtt 8 órakor kezdetét veendő és Debre-
czenben, Varga-utca 31. szám alatt megtartandó nyil-
vános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali
készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is
el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglal-
tatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot
nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi október hó 31-én.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

Üzletáthelyezés miatt

a raktáron levő összes cikkek, u. m. női felöl-
tők, pongyolák, costümök és blusok, valamint
lüsster és gummi köpenyek mélyen leszal-
litott áron szerezhetők be

HALMÁGYI SÁMUEL

fő- és fiók üzletében, Piac-utca.

1913. V. 2865. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Vajda József debreczeni ügyvéd által kép-
viselt Friedlender Jónás végrehajthatóknak végrehajtást
szenvedő elleni 232 korona — fillér tőke, ennek 1913.
év március hó 12. napjától járó 6% kamata és eddig
összesen 72 K 16 f perköltség erejéig a debreczeni
kir. járásbírósg 1913. V. 5701. sz. kiküldő végzése
folytán a végrehajtást szenvedőnél bíróilag le-felülfoglalt
és 998 koronára becsült ingóságokra az árverés elren-
deltetvén, annak — a felülfoglaltatók követelése erejéig
is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek —
Debreczenben, Kölcsey-utca 17. sz. a. leendő meglar-
tására **1913. évi november hó 25. napjának délelőtti
óráját** tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok,
vaspénzszekrény és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérő-
nek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron
alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1913 október hó 30-án.

Gáll Vilmos,
kir. bír. végrehajtó.

VÁGI ISTVÁN-féle

ékszerész, műtövös és vésnöki műterem Miklós-utcáról nov. 1-től
KIRÁLY-UTCA 1. SZ.

alá Wiener házba a Royal-szálloda szomszédságába helyezték át

Ahol mindennemű ékszerek a legfinomabb kivitelben készülnek, régiék átalakíttatnak, rosszak javíttatnak

Iparművészeti ezüst és arany ötvös munkák bármilyen tervek szerint készülnek.

9981—1913. tksz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Debreczenvidéki takarékpénztár mint szövetkezet végrehajthatónak Barna Sándorné Erdei Juliánna végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a debreczeni 10,838. sz. tjkvben A+1. sorsszám 11,453/8. hrsz. alatti ujosztási házasság szántóra s végrehajtást szenvedő nevén álló 3322 kor. megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1913. évi december hó 2-ik napjának d. e. 9 órákor** e kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár $\frac{1}{2}$ -részén alól eladatni nem fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának ...%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanra megállapított kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár ...%-ig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1913. évi szeptember hó 17. napján.
Fülöp Károly s. k., kir. t.-jegyző.

A kiadmány hitelül:

Simonyi,
t.-sz. ig., tkv. vezető.

MED. UNIV.

Dr. FEHÉR HERMAN

a Tüdőbetegségek szakorvosa, a gyulai József Szanatórium volt I. aszisztense, a Debreczeni Tüdőbeteg Gondozó Intézet főorvosa rendeléseit helyben

Piac-utca 61. sz. alatt

megkezdte. — Rendel tüdő és gége betegeknek d. u. 2—4-ig. — Specifikus tuberkulin és arzénkezelések.

Aláírási felhívás.

250.000,000 korona névértékű

1916. évi október 1-én lejáró magyar királyi adómentes $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegy ezennel nyilvános aláírásra bocsáttatik.

Az aláírás történik: a) oly módon, hogy fizetesképpen az 1914. évi január 1-én lejáró 1910. évi kibocsátású m. kir. $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegyek nyújthatnak be az alább felsorolt aláírási helyeknél 1913. évi november 12-től, szerdától, 18-ig, keddig, bezárólag terjedő határidőben; a kiosztásnál az ilyen jegyzések teljes összegükben fognak tekintetbe vétetni; b) készpénzfizetés ellenében 1913. évi november 18-án, kedden, az egyes aláírási helyeknél szokásos üzleti órákban:

Budapestről: a magyar királyi központi állampénztárnál,
a Magyar Általános Hitelbanknál,
a m. kir. postatakarékpénztárnál,
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,
a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Banknál;

a magyar szent korona országainak területén:
valamennyi királyi állampénztárnál és adóhivatalnál,
valamint a Magyar Általános Hitelbank,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank,
a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank,
a Wiener Bank-Verein és
az Anglo-Oesterreichische Bank elmű intézetek összes fiókjainál.

Az aláírás az e célra szolgáló bejelentési ívekkel történik, melyek fentemlített aláírási helyeken költségmentesen kaphatók.

Az aláírási ár úgy az 1910. évi m. kir. $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegyek beszolgáltatása esetén, mint a készpénzaláírásokra nézve **95%-ot tesz, hozzáadva az 1913. évi október hó 1-től az átvétel napjáig járó $4\frac{1}{2}\%$ -os folyó szelvénykamatozatot.**

a) Amennyiben fizetésül 1910. évi m. kir. $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegyek nyújthatnak be a következő határozmányok mérvadóik: 1. A fizetésül szolgáló 1910. évi m. kir. $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegyek számjegyzék kiseretében vagy a név megjelölésével ellátva, az aláírási hely elismervénye ellenében, az aláírással egyidejűleg szolgáltatandók be.

2. Az új kibocsátású 1913. évi m. kir. $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegyek a benyújtóknak ezen elismervény visszaadása ellenében **f. é. december 31-ig** ugyanoly névértékben fognak kiszolgáltatni.

3. Az 1910. évi m. kir. $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegyek az 1914. jan. 1-én lejáró részcímnyel nyújthatók be és értékük a következőképpen fog számításba vétetni:

minden 100 K n. é.	100 K — f-rel,
hozzáadva a $4\frac{1}{2}\%$ -os szelvénykamatozat 1913 július 1-től december 31-ig bezárólag	2 K 25 f-rel,
tehát minden 100 K n. é. pénztárjegy	102 K 25 f-rel.

Ellenben az új 1913. évi m. kir. $4\frac{1}{2}\%$ -os állami pénztárjegyek a következő módon fognak számításba hozatni:

minden 100 K n. é. a 95%	95 K — f-rel,
hozzáadva a $4\frac{1}{2}\%$ -os szelvénykamatozat 1913 október 1-től december 31-ig bezárólag	1 K 25 f-rel,
összesen tehát—	96 K 25 f-rel.

A beszolgáltatott régi állami pénztárjegyek és az új kibocsátású állami pénztárjegyek beszámítási értéke között különbözetet az aláírási helyek az utóbbiak átvétele alkalmával készpénzben fognak megtéríteni. A régi állami pénztárjegyek benyújtásával egyidejűleg kifejezendő kívánságára, ezen különbözetet kiigénylésképpen — míg a készlet tart — megfelelő további összegű új kibocsátása állami pénztárjegy fog a fenti aláírási ár alapjá kiosztatni. Az esetleg fennmaradó összeg készpénzben fog kifizetett.

4. Az 1913. évi állami pénztárjegyek kiadása ugyanazon aláírási helynél történik, amelynél az 1910. évi állami pénztárjegyek letétettek.

b) Amennyiben az aláírás készpénzben történik, a következő határozmányok mérvadóik; 1. Az aláírás alkalmával az aláírás összeg 5 százaléka biztosítékképpen letendő és pedig vagy készpénzben, vagy olyan napi árfolyam szerint számítható értékpapírokban, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatónak tart.

2. Az aláírás alapján átengedett összeg a cserejegyzés kiegészítése után fennmaradó összeg mérvéhez képest az aláírás befizetése után mielőbb megállapítatik és arról az aláírók értesítetnek. Minden aláírási helynek jogában áll az egyes átengedések összegét belátása szerint meghatározni. Ha az átengedett az aláírásnál kevesebbet tenne, a biztosíték felesleges része visszaadatik, 1914. május hó 15-ig terjedő zarolási költséggel történő jegyzések különös figyelemben fognak részesülni.

3. Az aláíró az aláírása alapján részére átengedett állami pénztárjegyeket f. évi december hó 1-től kezdve legkésőbb december hó 20-ig tartozik átvenni. Az aláíróknak jogában áll a neki átengedett állami pénztárjegyeket a megjelölt időn belül 5000 koronánál nem kisebb részcímnyekben is átvenni. Az átvétel alkalmával az aláírási hely a letett bizt. sítéket elszámolja, illetőleg visszaadja.

4. Az átvétel ugyanazon helyen eszközözendő, ahol az aláírás történt. Bejelentések, amelyek bizonyos meghatározott címletekre szólnak, csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben ez az aláírási helyek mérlegelése szerint lehetséges.

Az átvételi határidők lejártáig át nem vett pénztárjegyek ezen időtől kezdve a benyújtó számlájára és veszélyére az illető aláírási helynél maradnak. Budapest, 1913 november havában.

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank.

M. kir. postatakarékpénztár.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.